

VERSLAG VAN DE IEN DALES LEERSTOEL

De overheid als arbeidsorganisatie

2016

Prof. mr. A. de Becker

Prof. dr. Z. Van der Wal

Den Haag, 1 februari 2017

Inleiding

De Ien Dales Leerstoel is met ingang van 1 september 2015 gevestigd aan de Universiteit Leiden, Faculteit Governance and Global Affairs te Den Haag. Voorheen was de leerstoel verbonden aan de Universiteit van Amsterdam.

De bijzonder hoogleraren prof. dr. Zeger Van der Wal en prof. mr. A. de Becker zijn in dienst van de Stichting Ien Dales Leerstoel. De hoogleraren hebben een eigen onderzoeksgebied en geven van daaruit invulling aan de leeropdracht van de leerstoel.

Dit verslag geeft inzicht in de activiteiten die in 2016 door de hoogleraren verricht zijn in het kader van de Ien Dales Leerstoel.

Prof. dr. Zeger van der Wal is per 1 mei 2016 in dienst getreden. Hij houdt zijn oratie op 3 maart 2017.

Het vak

Colleges: *het keuzevak "De overheid als arbeidsorganisatie"*.

Het vak "De overheid als arbeidsorganisatie" wordt met ingang van het academiejaar 2016-2017 als keuzevak gegeven in het kader van de Masteropleiding Management van de Publieke Sector.

Het vak concentreert zich op de politiek/bestuurlijke omgeving waarin de ambtenaar moet functioneren en heeft een sterk vergelijkende invalshoek. De ambtelijke integriteit en de ambtelijke status wordt eerst vanuit Nederland benaderd om dan te vergelijken met buitenlandse (Franse, Italiaanse, Belgische en Britse) modellen.

Inhoudelijk

Indeling werkzaamheden

De werkzaamheden van de hoogleraren zijn ingericht conform de doelstellingen van de leerstoel en hebben betrekking op onderwijs, onderzoek en de platformfunctie:

- Onderwijs;
- Het bevorderen van wetenschappelijk onderzoek;
- Het aangaan van samenwerkingsverbanden;
- Het instellen van, dan wel medewerken aan studietoelagen;
- Overige activiteiten die aan de doelstelling beantwoorden en de platformfunctie van de leerstoel.

Meerjarenagenda Leerstoelen 2015-2018

Tweede helft 2014 is door de leerstoelen de nieuwe meerjarenagenda ontwikkeld voor de periode 2015-2018, getiteld: "Transformaties en verschuivingen in het publiek domein – consequenties voor kwaliteit arbeid en arbeidsverhoudingen". Deze agenda vormt (mede) het kader voor activiteiten. Die activiteiten zijn ook vormgegeven in de lunchcolleges en de internationale initiatieven die in 2016 zijn genomen.

"Staat van de ambtelijke dienst (STAD)"

Eind 2016 zijn de voorbereidingen voor de vierde editie van de "Staat van de ambtelijke dienst" gestart. STAD is een coproductie van de leerstoelen ondersteund door kenniscentrum CAOP.

Ten behoeve van STAD wordt door de hoogleraren, aangevuld met een groot aantal onafhankelijke deskundigen uit het (wetenschappelijke) netwerk een observatie bij de voor leerstoelen relevante thema's geschreven.

Inhoudelijke thema's, onderzoek en netwerken

De planning omvat eigen onderzoek en het uitbreiden van de onderzoeksequipe via onderzoeksprojecten. Vooral inzake integriteit wordt nauw samengewerkt met doctor Patrick Overheem (Universiteit Leiden- VU Amsterdam) en doctor Toon Kerkhoff (Universiteit Leiden). Door prof. de Becker worden hieraan toegevoegd (internationale) rechtsvergelijkende modellen en de invloed van het EU-recht op de rol die de overheid als arbeidsorganisatie speelt. Hieraan werd toegevoegd onderzoek (door middel van interviews) naar het spanningsveld tussen politieke organisatiewensen en ambtelijke organisatie.

Netwerken

In het kader van het ontwikkelen van de kennisfunctie en het netwerk onderhoudt de leerstoel contacten met verschillende universitaire instellingen, zoals:

- de leerstoelgroep Management Publieke Sector Universiteit Leiden
- de andere leerstoelen die door het CAOP worden ondersteund
- kenniscentrum CAOP
- het Bureau Integriteitsbevordering Openbare Sector (BIOS) (v/h)

- de Algemene Bestuursdienst
- de Academie voor Wetgeving en de Europese Academie voor Wetgeving
- de Faculteit Governance and Global Affairs (Campus Den Haag) van de Universiteit Leiden
- de Nederlandse vereniging voor Ambtenaar en Recht

Overige activiteiten- platformfunctie:

Het betreft de medewerking aan verschillende bijeenkomsten die worden georganiseerd met het CAOP en het leveren van een bijdrage aan overige bijeenkomsten en interviews.

Verslag Prof. mr. A. de Becker

De overheid als arbeidsorganisatie – *De rol van de EU.*

Onderwijs

Het Keuzevak Overheid als Arbeidsorganisatie, waarin de actualiteit een grote rol speelt, behandelt de volgende thema's:

- Algemene introductie en constitutionele context, o.a. politiek primaat, ambtelijke loyaliteit
- Politiek-ambtelijke verhoudingen
- Bijzondere positie ambtenaren (ambtelijke status, vrijheid van meningsuiting)
- Integriteit (o.a. klokkenluiders, ambtelijke en bestuurlijke corruptie, gedragscodes)

Activiteiten

De planning omvat eigen onderzoek en het uitbreiden van de onderzoeksequipe via onderzoeksprojecten. Door prof. de Becker is hieraan toegevoegd (internationale) rechtsvergelijkende modellen en de invloed van het EU-recht op de rol die de overheid als arbeidsorganisatie speelt.

Begeleiding

Co-promotor van mevrouw Sofie Hennau (Universiteit Hasselt) die haar proefschrift over de gemeentelijke bestuurlijke organisatie heeft verdedigd op 27 september 2016.

Lid van de begeleidingscommissie van mevrouw Inger De Wilde (Universiteit Antwerpen) die haar proefschrift heeft verdedigd op 6 juli 2016.

Lid van de leescommissie van mevrouw Elsbeth Loncke (Universiteit Hasselt) die een proefschrift over bestuursrechtelijke cassatiemiddelen heeft verdedigd op 20 september 2016.

Promotor van mevrouw Elisabeth Aerts (Universiteit Hasselt) die rechtsvergelijkend onderzoek verricht naar de collectieve arbeidsverhoudingen in de publieke sector. Dit project wordt gefinancierd door het FWO en vergelijkt de Belgische casus met de Deense, de Nederlandse en de Franse.

Promotor van mevrouw Caroline Habets (Universiteit Hasselt) die rechtsvergelijkend onderzoek voert naar de rechtspositie van onderwijzend personeel in België en Nederland.

Lid van de begeleidingscommissie van mijnheer Stef Keunen (Universiteit Hasselt) die onderzoek voert naar de gemeentelijke autonomie.

Deelname aan (internationale) congressen

1 juni 2016: paper gepresenteerd op de International Federation for Executives over "Evaluatie bij het overheids personeel" te Brussel

23 september 2016: deelname als expert aan de conferentie "European Employment Policies" aan de Humboldt Universität te Berlijn

29 september 2016: paper gepresenteerd op de conferentie "DIADSE conference: 'Labour Law Reforms and Social Dialogue in Europe: Comparative Perspectives'" georganiseerd door de Universiteit van Amsterdam te Brussel

CAOP-initiatieven

24 mei 2016: introductie seminar Zeger van der Wal

4 juli 2016: seminar Ambtenaren en mensenrechten

13 oktober 2016: Voorzitter en Organisator Studiemiddag Huis van de klokkenluiders (samen met Zeger van der Wal)

17 november 2016: Bijdrage aan Jaarcongres Leerstoelen met Zeger van der Wal over politieke integriteit

De samenwerking met internationale instituten

De samenwerking met internationale instituten is verder geïntensiveerd.

Begin oktober 2015 heeft een expertmeeting plaatsgevonden in Neuchâtel met experts uit Zwitserland, Italië, Frankrijk, het VK. Aansluitend heeft een congres plaatsgevonden in oktober 2015 in Neuchâtel. Daarop is een boek gepubliceerd dat in oktober 2016 is verschenen.

Er is een boek verschenen met een aantal collega's van de Italiaanse universiteit van Turijn.

Publicaties prof. mr. A. de Becker

A. DE BECKER, "The Right to Strike in the Public Sector: A Catch 22 between Fundamental Right and Fundamental Prohibition - The Cases of Denmark and Germany with Some Comparative Belgian and Dutch Elements" *Bulletin of International Labour Relations*, 2016, 267-281.

A. DE BECKER, "Le recrutement du personnel académique en Belgique et aux Pays-Bas", *Ius Publicum*, 2016/1, 1-34.

W. APPELS, A. DE BECKER, F. FRANCEUS en M. VAN SANDE, *Statutenzakboekje overheids personeel*, Mechelen, Kluwer, 2016, 1098p.

A. DE BECKER, ""Le recrutement du personnel académique en Belgique et aux Pays-Bas » in R. CAVALLO PERIN, G.M. RACCA en C. BARBATI (eds.), *Il reclutamento universitario in Europa – The Academic recruitment in Europe*, Napels, Editoriale Scientifica, 2016, 75-96.

A. DE BECKER, "La situation juridique des fonctionnaires et du personnel contractuel dans le secteur public belge" in J.-P. DUNAND, P. MAHON en S. PERRENOUD (eds.), *Le droit de la relation de travail à la croisée des chemins: convergences et divergences entre le droit privé du travail et le droit de la fonction publique*, Zurich, CERT, 2016, 327-348.

A. DE BECKER, “Dialogue for Advancing Social Europe: Report on Belgium with regard to the impact of EU-regulation on labour relations: report on Belgium”, 43p. te raadplegen op <http://hsi.uva.nl/en/diadse/reports/reports.html>

A. DE BECKER, « Autonomie en keuzevrijheid voor de tewerkstelling bij de gemeenten: wat zijn de gevolgen van dit nagenoeg onbegrensd vertrouwen? », *Tijdschrift voor Gemeenterecht*, 2016/4, 219-234.

A. DE BECKER, “De juridische verhouding tussen het OCMW en de gemeente in historisch perspectief” in A. DE BECKER (ed.), *De samenwerking tussen OCMW en gemeente*, Brugge, die Keure, 2016, in press, 12p.

A. DE BECKER (ed.), *De samenwerking tussen OCMW en gemeente*, Brugge, die Keure, 2016, in press, 140p.

A. DE BECKER en G. DIJKSTRA, Het Duitse Grondwettelijk Hof kon de EU deze week in een absolute crisis duwen, *De Morgen*, 22 juni 2016.

A. DE BECKER en G. DIJKSTRA, “EU moet een toontje lager zingen tegen Polen”, *Trouw*, 11 september 2016.

Verslag Prof. dr. Zeger van der Wal

1 mei (in dienst) – 31 december

Lezingen en seminars

- 18 november: Goed bestuur en ambtelijk vakmanschap in de stad (Vereniging Projectmanagers Nederlandse Gemeenten – VPNG)
- 28 november: Publieke Leider van de Toekomst (met FGGA collega’s en Leiden Leadership Center)
- 29 november: Ambtelijke vakmanschap en integriteit in de 21^e eeuw (Week van de Integriteit, Rijkswaterstaat)

- 30 november: 21ste eeuwse integriteitsdilemma's (CDK, GS, en ambtelijke top Provincie Groningen)
- 1 december: Ambtelijke vakmanschap en integriteit in de 21^e eeuw (Week van de Integriteit, Rijkswaterstaat)

CAOP bijeenkomsten

- 24 mei: Introductieseminar Ien Dales Leerstoel
- 13 oktober: Studiemiddag Huis van de Klokkenluider (ism Alexander de Becker en FGGA collega's)
- 17 november: CAOP Jaarcongres (bijdrage samen met Alexander de Becker over politieke integriteit)
- 2 december: Seminar over onderzoek integriteitsschendingen (met FGGA collega's)

Publicaties

- Het Financieele Dagblad (30-9-2016, p. 11). 'Zó slecht doen ambtenaren het ook weer niet'. <https://fd.nl/opinie/1169487/zo-slecht-doen-ambtenaren-het-ook-weer-niet>
- Van der Wal, Z. (2016). De 21e eeuwse overheidsmanager. Bestuurskunde 25 (3): 78-89.

Interviews en verslagen

- VNG Magazine (20-10-2016, pp. 14-17): 'Ambtenaar meer op het podium'. <http://www.vngmagazine.nl/archief/22413/wetenschapper-zeger-van-der-wal-ambtenaar-meer-op-het-podium>
- Publiekdenken (03-10-2016): 'Verbinden en verbonden zijn. Polderen 3.0'.
- VSO Werkgevers: 'Ambtelijke kernwaarden en integriteitsdilemma's'. (25-06-2016). <http://www.vso-werkgevers.nl/integriteit/2016-05-25/838/ambtelijke-kernwaarden-en-integriteitsdilemmaas.html>
- Binnenlands Bestuur: 'Ambtenaar moet verschillende personen zijn'. (24-05-2016). <http://www.binnenlandsbestuur.nl/ambtenaar-en-carriere/nieuws/ambtenaar-moet-verschillende-personen-zijn.9537598.lynkx>

Overig

- Eerste begeleiding master thesis Eline Elstgeest over 'Ethisch leiderschap en gedrag in de privé tijd' (FGGA)
- Expert interviews/gesprekken met Carla Sizoo (Integriteit BZK)